

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

1976/77: 5 y

över propositionen 1976/77: 150, bilaga 2, avsnitt 2 Besparingsåtgärder rörande statsbudgeten m. m. såvitt avser arbetsmarknadsutskottets beredningsområde jämte motion

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett arbetsmarknadsutskottet m. fl. utskott tillfälle att avge yttranden över de delar av propositionen 1976/77: 150, bilaga 2, avsnitt 2 Besparingsåtgärder rörande statsbudgeten m. m. som hänför sig till respektive utskotts beredningsområden samt eventuella motionsyrkanden i anslutning härtill.

Arbetsmarknadsutskottet får med anledning härav anföra följande.

I syfte att förstärka statsbudgeten såväl under budgetåret 1977/78 som under kommande budgetår föreslår regeringen i det aktuella avsnittet i propositionens bilaga 2 en rad besparingar och andra åtgärder. En del av dessa åtgärder kan regeringen själv besluta om. Till sådana åtgärder hör vad chefen för arbetsmarknadsdepartementet förordat i fråga om senareläggning av ersättningsanskaffningar av maskinutrustning för beredskapsarbeten m. m. och begränsning av förbrukningen av medel på departementets kommittéanslag för forsknings- och utvecklingsarbete. Vad härutinnan anförts i propositionen föranleder inte något uttalande från utskottets sida.

En besparingsåtgärd som också kan beslutas av regeringen är viss begränsning av utbildningen av vapenfria tjänstepliktiga. Utbildningen bekostas från arbetsmarknadsdepartementets anslag Totalförsvsverksamhet. I årets budgetproposition beräknades, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, ett förslagsanslag av 24 882 000 kr. Därefter föreslog regeringen i bilaga 7 i den till försvarsutskottet remitterade propositionen 1976/77: 74 om inriktningen av säkerhetspolitiken och totalförsvarets fortsatta utveckling ett förslagsanslag av 39 130 000 kr. för nästa budgetår. Denna anslagshöjning avsågs möjliggöra en fördubbling av beräknade medel för utbildning av vapenfria tjänstepliktiga, från 12,6 till 25,8 milj. kr. För utbildningen angavs för budgetåret 1977/78 en ram av 400 000 tjänstgöringsdagar, varav arbetsmarknadsstyrelsen bemyndigats att redan till innevarande budgetår tidigarelägga 20 000 dagar. För budgetåret 1977/78 var medel alltså beräknade för 380 000 tjänstgöringsdagar.

Ovan redovisade förslag i propositionen 74 lämnades av utskottet utan erinran i yttrande till försvarsutskottet (AU 1976/77: 3 y).

Chefen för arbetsmarknadsdepartementet har nu i propositionen 150 föreslagit att arbetsmarknadsstyrelsen skall senarelägga 75 000 tjänstgöringsdagar för vapenfria tjänstepliktiga av den totala ramen på 400 000 dagar

för budgetåret 1977/78. Utbildningens totala omfattning kommer därvid att bli av samma storlek som har planerats för innevarande budgetår. Senareläggningen kan enligt propositionen beräknas minska anslagsbehovet för budgetåret 1977/78 med 4 milj. kr.

I anslutning härtill tar utskottet upp motionen 1976/77:1645 av herr Inge-mund Bengtsson i Varberg m. fl. (s), vari begärs att regeringen skall ges till känna att antalet tjänstgöringsdagar för de vapenfria tjänstepliktiga för budgetåret 1977/78 skall fastställas till vad som föreslagits i propositionen 1976/77: 74, dvs. till 380 000.

Enligt motionärerna har arbetsmarknadsstyrelsen redan planerat verksamheten för nästa budgetår med utgångspunkt i regeringens tidigare förslag, och den ursprungliga kvoten är praktiskt taget fylld genom gjorda inkallelser. Detta får konsekvenser både för de inkallade och för de arbetsgivare som planerat sin verksamhet med utgångspunkt i att de skall få tillgång till vapenfria tjänstepliktiga.

Arbetsmarknadsutskottet anser för sin del att det i och för sig är angeläget att i förhållande till den nuvarande nivån öka utbildningsvolymen för att begränsa väntetiderna när det gäller fullgörande av grundutbildning för dem som har beviljats vapenfri tjänst. Mot bakgrund av de allmänna besparingssyftena i propositionen 150 vill utskottet dock inte motsätta sig att utbildningen under nästa budgetår får ungefär samma volym som den för innevarande budgetår planerade. Motionsyrkandet avstyrks således. Utskottet förutsätter att regeringen följer utvecklingen och utgår också från att de omläggningar av utbildningen som kan bli aktuella på grund av den här förordade neddragningen sker på ett sådant sätt att man i möjligaste mån undviker olägenheter för de berörda tjänstepliktiga.

Utskottet vill slutligen erinra om att medelsanvisningen under det aktuella anslaget för budgetåret 1977/78 slutligt har beretts av försvarsutskottet. Detta utskott har i yttrande till finansutskottet berört även den nu aktuella frågan.

Stockholm den 24 maj 1977

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

ROLF WIRTÉN

Närvarande: herrar Wirtén (fp), Fagerlund (s), Nilsson i Tvärålund (c), Stridsman (c), Nilsson i Östersund (s), fru Hörnlund (s), herr Fridolfsson (m), fru Ludvigsson (s), herrar Fransson (c), Nilsson i Kalmar (s), Jonsson i Alingsås (fp), fru Berglund (s), fru af Ugglas (m), fru Leijon (s) och herr Rämgård (c).

Särskilt yttrande

av herrar Fagerlund, Nilsson i Östersund, fru Hörnlund, fru Ludvigsson, herr Nilsson i Kalmar, fru Berglund och fru Leijon (alla s):

Vi framhöll i reservationen 6 till arbetsmarknadsutskottets betänkande 1976/77: 23 att den politik som förts efter regeringsskiftet har präglats av osäkerhet och felgrepp i viktiga hänseenden. Landets ekonomi har stagnerat. Arbetstillfällena inom den strategiskt betydelsefulla industrisektorn har gått tillbaka. Förtroendet inom näringslivet har minskat, och investeringsbenägenheten har varit låg. Politiken har dessutom legat på kollisionkurs med de fackliga organisationerna.

De föreliggande regeringsförslagen ger belägg för riktigheten av denna karakteristik. Regeringens politik präglas av dålig överblick och ryckighet. Detta ger ett dåligt underlag för en effektiv sysselsättningspolitik, vilket ger anledning till oro för den framtida utvecklingen.

När det gäller regeringens budgetbehandling finns det också anledning till anmärkning för inkonsekvens och bristande stringens.

Den del av propositionen som arbetsmarknadsutskottet har att yttra sig över visar också att ryckigheten i politiken direkt drabbar enskilda personer. Till ungdomar, som kallats att fullgöra vapenfri tjänst, får lämnas återbud. Besparingsförslaget går alltså ut över personer som tillhör ungdomsgruppen, vilken redan nu har särskilda svårigheter på arbetsmarknaden. Detta kan i sin tur medföra behov av arbetsmarknadspolitiska insatser. Nettoeffekten av regeringens förslag på denna punkt är därför diskutabel.

Man kan också mot bakgrund av det väntade behovet av arbetsmarknadspolitiska insatser ifrågasätta besparingsförslagen när det gäller anskaffning av utrustning m. m. till arbetsmarknadsverket.

